

Ankara Uluslararası Film Festivali

Oğuz Onaran

1987 yılının bir bahar günü, BİLAR adına Aziz Nesin, Haluk Berger, Mahmut Tali Öngören, Cahit Talaş, Mülkiyeliler Birliği adına Alper Aktan, Ülkü Orbay, Bilim ve Sanat Dergisi adına Varlık Özmenek ve İlhan Alkan'la birlikte bir avuç sinemasever biraraya gelerek konuşup tartıştılar. Hazırlanan protokolle adı Ankara Film Şenliği olan etkinlik için bir yönetim kurulu oluşturuldu. Başkanlığa Mahmut Tali Öngören, genel sekreterliğe de Ülkü Orbay seçildi, üyeler de Ömer Tuncer, Aysan Sümercan, Ahmet Boyacıoğlu, Oğuz Onaran, Nezh Danyal ve Faruk Bildirici olarak belirlendi. Bu kurul, şenliğin niteliğini belirleyen amaçlarını şöyle saptadı:

1. Türk sinema sanatının gelişmesini, nitelikli ürünler vermesini ve desteklenmesini sağlamak.

2. Türk sinemasının genç ve yeni film yaratıcılarını ortaya çıkarmak.

3. Türk sinemasının nitelikli ürünlerinin yurt içinde ve yurtdışında, uluslararası çevrelerde tanıtılmasını ve dünya film piyasalarına girmelerini sağlamak.

4. Türkiye'nin tarihsel, sanatsal ve doğasal zenginliklerini ve değerlerini, yurt içinde ve dışında tanıtacak filmlerin yapımını hızlandırmak ve bu gibi filmlerin yurt içinde ve dışında özel kuruluşlarda, televizyonlarda ve sinemalarda gösterimini sağlamak.

5. Dünya sinemalarının nitelikli filmlerinin Ankara'da şenlik sırasında ve şenlik dışında gösterilmelerini sağlamak.

6. Türkiye dışında, özellikle Avrupa Ülkelerinde çalışan ve yaşayan yurtdaşlarımızı ve onların çocuklarına kültürümüz, tarihimiz ve doğal güzelliklerimizle ilgili filmler yapılmasını ve bu filmlerin ilgili ülkelerde yurtdaşlarımıza sunulmalarını sağlamak.

7. Sinema ile ilgili diğer sanat dallarını şenlik kapsamı içine almak ve desteklemek.

Bundan sonra yoğun bir çalışma başladı, sonunda yukarıda adı geçen üç kuruluşun girişimleriyle 13 Mart 1988 günü ilk Ankara Film Şenliğinin açılışı yapıldı. Üç yıl "şenlik" adıyla yapılan bu etkinlik 1991 yılında Körfez Savaşı yüzünden yapılamadı ama o yıl kurumlaşma gereği duyularak bir

vakıf kuruldu: Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı. 1992 yılında da şenliğin ulaştığı program zenginlikleriyle artan katılım göz önünde tutularak şenliğim festivale dönüştürülmesine karar verildi.

Ondan sonra festival birtakım sarsıntılar geçirdiyse de her yıl aksamadan yapılabilir. Hatta 11. festivalden sonra çok acı bir kayıpla karşılaşılmasına karşın festival gene sürdürüldü: Festivalin kurucusu ve başkanı Mahmut Tali Öngören yaşama gözlerini yummuştu.

Yukarıda sayılan amaçlar bir festival için çok aşın gelebilir. Festivalin bu amaçların hepsini gerçekleştirdiği de söylenemez zaten. Ama bir film festivali yalnızca gösterilerden, yarışmalardan oluşmuyor. Söyleşiler, açık oturumlar, sergiler de gerekli. Festivalde sinemayla ilgili herkesin biraraya gelip görüş alışverişinde bulunmaları da gerekli. Ankara festivali gerçekleştiremedi ama filmlerin pazarlanması da gerekli. Kısaca, bir ya da iki hafta sinemanın çeşitli sorunlarının tartışıldığı canlı bir ortamdır bir festival.

Bunun yanında Ankara Film festivali ilk olarak kısa ve belgesel filme de önem vererek yarışmalar düzenlemişti. Böylece genç filmciler hem filmlerini gösterme olanağı buluyor, hem de birbirlerini tanıyıp tartışıyorlar, bazen de kavga ediyorlardı. Ama kavga etmeleri bile sinemanın yararınaydı. Öngören'in deyişiyle festival, "filmleri çoğunlukla gençlere ait, çalışanları çoğunlukla gençlerden oluşan, izleyicileri de çoğunlukla genç olan bir festival olup" çıkmıştı. Bugün gitgide sayıları artan kısa ve belgesel yarışmalarına, festivallerine bakınca, Ankara Film Festivali'nin attığı bu tohumun koskoca ağaç olduğu anlaşılır.

Festivalde ulusal kurmaca, kısa ve belgesel film yarışmalarının yanında dünya sinemalarından örnekler de gösteriliyor. Bir ara uluslararası canlandırma, geçen yıl da uluslararası kısa film yarışması yapıldıysa da mali sıkıntılar yüzünden bu yarışmalardan vazgeçildi. Ayrıca sinemaya yıllardır emek vermiş sanatçılara, sonradan adı Aziz Nesin Emek Ödülü alan ödülle sinemaya büyük yararı dokunmuş kuruluşlara Kitle İletişim Ödülü de veriliyor.

Geçmişe baktığımızda bu 14 yıl boyunca bir yığın iyi film görme olanağına kavuştuk. Ayrıca yurtdışında yaşayan Türk kökenli sanatçıların kısa, belgesel, uzun filmlerini görüp, yapılan açık oturumlarda, söyleşilerde onları tanıma fırsatı bulduk.

Festivalin hiç aksayan, eksik yanları yok mu? Dördüncü festivalde Öngören en büyük sorunu şöyle anlatıyordu: "Hazırlık çalışmalarının yürütürken birtakım riskleri göze almak zorundaydık. Örneğin henüz bütçesinin kimi bölümleri sağlamamış festival için kendimizi tehlikeye atıp, para bulunmamasına karşın, çeşitli siparişler vermekten kurtulamıyorduk. Bugün de aynı durumla karşı karşıyayız."

15. Festivalin hazırlık çalışmalarının yapıldığı bugünlerde de değişen bir şey yok. Daha önceki yıllarda özel kesimden destek alan festival, ekonomik buhran yüzünden bu destekten mahrum kaldı. Bugün festivalle en büyük destek Kültür Bakanlığı'ndan, TRT'den, Çankaya Belediyesi'nden geliyor. Ama asıl desteğin Ankaralılarından gelmesi gerekir. Ankara Halkı bir film festivaline gereksinim duyuyorsa bu festivali yaşatır diyelim.